

Щербакова Н. П. Професійне становлення педагога-дослідника у сучасній науково-педагогічній школі / Н. П. Щербакова // Становлення і розвиток науково-педагогічних шкіл: проблеми, досвід, перспективи : зб. наук. праць / за ред. В. Кременя, Т. Левовицького. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. – 692 с. – С. 319–330.

Щербакова Н.П.

асистент (Житомирський державний університет імені Івана Франка)

ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ ПЕДАГОГА-ДОСЛІДНИКА У СУЧАСНІЙ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ШКОЛІ

В останні десятиліття все частіше науковці звертаються до проблеми діяльності наукової школи як однієї з ефективних форм підготовки наукових кадрів. Наукова школа концентрує величезну творчу енергію вчених, координує їхню діяльність у процесі наукового пошуку, максимально сприяє розкриттю творчих здібностей молодих науковців, їх вихованню і перетворенню на зрілих дослідників, ініціює нові напрями наукових пошуків.

На думку О.О. Богомольця, для створення школи дуже важливо, щоб керівник її, зберігаючи за собою пріоритет керівної ідеї, при розробці цієї ідеї співробітниками надавав би їм якомога більше самостійності, віддаючи в повну їх власність ті окремі гіпотези, які він пропонує їм перевірити і які дають основний матеріал для підтвердження керівної ідеї. Необхідно, щоб керівник умів надавати своїм співробітникам можливість широкої критики і прояву найширшої ініціативи¹.

Прикладом такої організації діяльності можна вважати і науково-педагогічну школу "**Професійно-педагогічна підготовка майбутніх учителів**" доктора педагогічних наук, професора, дійсного члена Міжнародної Академії акмеологічних наук (Санкт-Петербург, Росія), Української Академії акмеологічних наук, Міжнародної академії з креативної педагогіки Дубасенюк Олександри Антонівни, яка створена при кафедрі педагогіки Житомирського державного університету імені Івана Франка та діє з 1988 року². За роки існування школи захищено чотири докторських дисертації, понад 50 кандидатських та виховано вже два покоління вчених.

Пріоритетними напрямками роботи школи є наступні:

- підготовка науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації;
- модернізація професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів у контексті Болонських інновацій;
- розробка сучасних концептуальних підходів до підвищення якості професійної підготовки майбутнього вчителя;
- проблема розвитку обдарованості дітей та молоді;
- інноваційні технології навчання і виховання;
- професійна підготовка майбутніх учителів до міжкультурної взаємодії суб'єктів

¹ Богомолец А. А. Избранные труды / А. А. Богомолец. – К. : Изд-во АН УССР, 1958. – Т. 3. – 359 с.

² Дубасенюк Олександра Антонівна [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zu.edu.ua/ped/2.pdf> ; Дубасенюк О. А. Становлення та розвиток Житомирської науково-педагогічної школи / О. А. Дубасенюк // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2010. – № 50. – С. 51–59.; Звіт кафедри педагогіки з наукової роботи за 2010 рік : [неопублікований матеріал]; Звіт кафедри педагогіки з наукової роботи за 2011 рік : [неопублікований матеріал]; Історія кафедри педагогіки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zu.edu.ua/ped_ist.html ; Професійна педагогічна освіта: акме-синергетичний підхід : [монографія / за ред. О. А. Дубасенюк]. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. – 389 с.; Професійна педагогічна освіта: компетентнісний підхід : [монографія / за ред. О. А. Дубасенюк]. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. – 412 с.

освітнього процесу;

- професійна підготовка майбутніх учителів до роботи в різних освітньо-виховних системах;
- формування професійної компетентності майбутнього фахівця;
- підготовка майбутнього вчителя до формування здорового способу життя учнівської та студентської молоді;
- формування морально-етичних цінностей молоді;
- історико-педагогічні передумови становлення професійної та педагогічної освіти;
- розробка сучасних підходів до підвищення продуктивності професійної діяльності майбутнього педагога;
- теоретико-технологічні засади інноваційних процесів у загальноосвітньому навчальному закладі;
- теоретико-методичні засади ступеневої підготовки майбутніх учителів початкової школи до проведення науково-педагогічних досліджень;
- теоретико-методологічні засади створення інтегральних навчальних курсів;
- формування соціокультурної компетентності майбутніх офіцерів;
- етнопедагогічна компетентність майбутнього вчителя в умовах університетської освіти в Україні³.

Акцентуємо увагу на роботі кафедри педагогіки, яка тісно пов'язана з діяльністю школи, оскільки завідувач кафедри, доктор педагогічних наук, професор Антонова Олена Євгенівна, доктор педагогічних наук, професор Вітвицька Світлана Сергіївна, кандидати педагогічних наук, доценти – Сидорчук Нінель Герандівна, Ковальчук Валентина Антонівна, Березюк Олена Станіславівна, Єремєєва Віра Модестівна, Власенко Ольга Миколаївна є безпосередніми її учнями та членами. Окрім того, науковий керівник школи, Дубасенюк Олександра Антонівна, також є професором кафедри педагогіки ЖДУ імені Івана Франка.

Визначаючи вагому роль керівника наукової школи у процесі творчого становлення її представників, окреслимо, на нашу думку, найбільш значущі риси особистісного портрету Олександри Антонівни Дубасенюк.

Відомий український вчений, **професор О.А. Дубасенюк**, пройшла шлях від вчителя загальноосвітньої школи до викладача, старшого викладача, доцента, професора кафедри педагогіки. Вона обіймала посади завідувача кафедри педагогіки, проректора з наукової роботи, міжнародних та регіональних зв'язків. Нині – Олександра Антонівна продовжує здійснювати керівництво науковою школою "Професійно-педагогічна підготовка майбутніх учителів", а також спеціалізованою вченою радою з педагогіки, надає допомогу у роботі ради молодих учених університету. Вона є заступником керівника навчально-науково-виробничого комплексу "Полісся", який об'єднує понад 20 навчальних закладів Житомирщини. Олександра Антонівна у контексті діяльності наукової школи ініціювала низку успішних проектів щодо проведення міжнародних форумів, всеукраїнських конференцій. Нею започатковано серію монографічних видань з проблеми професійно-педагогічної освіти та проведення регіональних семінарів "Педагогічна наука – практиці", здійснено редагування багатьох наукових монографій, науково-методичних збірників. Створюючи умови для професійного становлення молодих учених особливу увагу вона приділяє розвитку україно-польських зв'язків. Представники її наукової школи були учасниками ряду міжнародних форумів, які відбувалися в Польщі (Варшава, Краків, Лігніця), Україні (Київ, Житомир, Черкаси, Хмельницький). За сприяння О.А. Дубасенюк започаткована діяльність в ЖДУ Центру полоністики та наукового часопису "Українська

³ Дубасенюк О. А. Становлення та розвиток Житомирської науково-педагогічної школи / О. А. Дубасенюк // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2010. – № 50. – С. 51–59.

полоністика", в якому вона є членом редколегії. За її активною участю отримав свідоцтво про державну реєстрацію науковий журнал "Креативна педагогіка", в якому молоді дослідники мають змогу публікувати дослідницькі матеріали. Вона є членом редколегії ряду наукових часописів, а також заступником головного редактора журналу "Креативна педагогіка". За активну участь у науковій діяльності О.А. Дубасенюк нагороджена нагрудними знаками "Софія Русова", "К.Д. Ушинський", "За наукові досягнення", Почесними грамотами МОН України та АПН України, ВАКу України. Нею опубліковано 400 наукових та науково-методичних праць. За результатами наукової роботи у 2011 році вона стала "Науковцем року – 2011".

Олександра Антонівна працює у напрямі – теорія і методика професійної освіти. У 1996 р. вона успішно захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук "Теоретичні та методичні основи професійної виховної діяльності педагога" в Інституті педагогіки і психології професійної освіти АПН України. Упродовж багатьох років вона є членом спеціалізованої вченої ради цього інституту (нині Інститут педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України) та здійснює наукову співпрацю з багатьма ВНЗ України. Виступає опонентом, рецензентом докторських та кандидатських дисертацій.

Активна педагогічна діяльність з підготовки молодих науковців реалізувалася також шляхом керівництва рядом наукових тем: у 1992-1994 роках державною бюджетною темою, що фінансувалася Міністерством освіти України – "Технологія навчання у педагогічному вузі (побудова навчального процесу при викладанні педагогічних дисциплін)" з пріоритетного наукового напрямку: "Проблеми нового змісту освіти та методики навчання і виховання". Результатом цієї роботи стало створення "Практикуму з педагогіки", який отримав гриф МОН України і пройшов широку апробацію у ВНЗ України⁴.

Нині Олександра Антонівна продовжує активно здійснювати розробку наукового напрямку, який є однією з комплексних тем, затверджених в Українському інституті науково-технічної і економічної інформації, – "Формування професійної компетентності майбутнього вчителя в умовах європейської інтеграції" та, як вже зазначалося, є генератором ідей, лідером та ідейним натхненником створеної нею наукової школи. Вона ініціативний, завзятий, творчий та в міру вимогливий керівник. Варто зазначити, що визначивши майже двадцять пріоритетних напрямів діяльності школи та надаючи учням самостійності у їх розробці, Олександра Антонівна не полишає поза увагою жодного з них. Успішне керівництво школою здійснюється завдяки злагодженій роботі, підтримці та взаємодопомозі всіх її членів.

Так, безпосередньо під керівництвом Дубасенюк Олександри Антонівни за роки діяльності школи захищено 3 докторських та 18 кандидатських дисертацій, зокрема, докторські роботи:

- Антонової Олени Євгеніївни "Теоретико-методологічні засади навчання обдарованих студентів у педагогічних університетах";
- Якси Наталі Володимирівни "Професійна підготовка майбутніх учителів до взаємодії суб'єктів освітнього процесу в умовах полікультурності Кримського регіону";
- Вітвицької Світлани Сергіївни "Теоретичні і методичні засади педагогічної підготовки магістрів в умовах ступеневої освіти".

Зазначимо, що всі дисертаційні дослідження як учнів Олександри Антонівни, так і другого покоління науковців виконуються в межах пріоритетних напрямів роботи школи, чим значно їх розширюють та поглиблюють, сприяючи більш ефективній підготовці науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації, розробці сучасних концептуальних

⁴ Практикум з педагогіки : навч.-метод. посіб. / [за заг. ред. О. А. Дубасенюк, А. В. Іванченка]. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2005. – 432 с.

підходів до підвищення рівня професійної підготовки майбутнього вчителя та розробці сучасних підходів, реалізація яких забезпечує продуктивність професійної діяльності фахівців різних галузей.

Як зазначалося вище, під керівництвом О.А. Дубасенюк, станом на 2012 рік, захищено наступні кандидатські дисертації за такими напрямками:

– професійна підготовка майбутніх учителів (Формування у майбутніх учителів базових знань з педагогіки (О.Є. Антонова), Методичні основи розв'язання соціально-педагогічних задач у процесі підготовки майбутніх вчителів (В.А. Ковальчук), Формування професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови засобами діалогу культур (В.О. Калінін), Соціально орієнтована підготовка майбутніх учителів початкової школи до роботи з батьками (Т.І. Шанскова), Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до розвитку інтелектуальної обдарованості учнів (Ю.М. Клименюк));

– технології підготовки майбутніх учителів (Організація самоосвітньої діяльності майбутніх учителів у процесі вивчення предметів педагогічного циклу (Н.Г. Сидорчук), Педагогічна технологія підготовки майбутніх учителів до індивідуалізації навчання учнів (В.М. Єремєєва), Підготовка майбутніх учителів початкової школи до класного керівництва (О.Л. Шквир), Формування творчої активності майбутніх учителів музики засобами комп'ютерних технологій (В.В. Луценко));

– аксіологічний аспект виховної роботи зі старшокласниками (Формування громадянських цінностей старшокласників у загальноосвітніх навчальних закладах (Л.В. Корінна), Формування гуманістичного ідеалу старшокласників у позанавчальній діяльності (А.П. Вірковський));

– соціально-педагогічний контекст діяльності педагога (Педагогічна корекція порушень у спілкуванні підлітків зони радіологічного контролю (в умовах лікувально-оздоровчого закладу) (І.В. Літяга), Формування особистості підлітка в одnodітних сім'ях (В.В. Капелюк));

– підготовка майбутніх спеціалістів у процесі фахової підготовки (Диференціація самостійної роботи студентів коледжів технічного профілю в процесі вивчення природничо-математичних дисциплін (О.М. Королюк), Педагогічні умови підготовки офіцерів Збройних Сил України до соціокультурної діяльності в миротворчих місіях (Ю.М. Захарчишина)),

– особистісно орієнтоване навчання учнів у гімназії проаналізовано у роботі "Педагогічні умови особистісно орієнтованого навчання учнів у гімназії" (С.Л. Яценко);

– регіональні історико-педагогічні проблеми – "Розвиток шкільної музичної освіти на Волині (кінець XIX – початок XX ст.)" (Н.М. Бовсунівська);

– досвід інших країн у професійній підготовці майбутніх учителів досліджено у дисертації "Полікультурна освіта майбутніх учителів гуманітарних дисциплін у вищих навчальних закладах Канади" (О.Б. Слоньовська).

Окрім того, хочемо зазначити, що А.П. Вірковський та Т.І. Шанскова вже навчаються у докторантурі нашого університету та працюють над дисертаційними дослідженнями на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук.

Певним результатом діяльності наукової школи можна вважати те, що у межах напрямку професійно-педагогічна підготовка майбутніх учителів у контексті компетентнісного підходу у 2011 році опублікована колективна монографія "Професійна педагогічна освіта: компетентнісний підхід" за редакцією О.А. Дубасенюк.

Цікавим у межах статті вважаємо і окреслення творчого доробку представників наукової школи, які здійснили вагомий внесок у розвиток педагогічної теорії і практики.

Так, **професор О.Є. Антонова** розробляє комплексну тему "Теоретичні та методичні засади розробки науково-педагогічного супроводу обдарованої особистості", яка є логічним продовженням попереднього дослідження "Теоретико-методологічні засади навчання обдарованих студентів у педагогічних університетах". Під її керівництвом у межах розробки проблеми розвитку обдарованості учнів різних вікових груп у навчальній

і позанавчальній діяльності на засадах особистісно орієнтованого, інтегративного, діяльнісного та академічного підходів працюють аспіранти кафедри педагогіки С.І. Шевчук (підготовка вчителя біології до роботи з інтелектуально обдарованими старшокласниками у позашкільних закладах освіти екологічного профілю), Д.О. Ліференко (підготовка майбутнього вчителя іноземної мови до розвитку інтелектуальної обдарованості старшокласників у позанавчальній діяльності), О.В. Ващук (формування готовності вчителя природничих дисциплін до розвитку академічної обдарованості старшокласників на засадах інтегративного підходу) та здобувач О.В. Солодовник (педагогічні умови розвитку професійної обдарованості студентів медичних коледжів у процесі фахової підготовки).

Під керівництвом Олени Євгеніївни захищено дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за напрямом: компетентнісний підхід у підготовці майбутніх фахівців "Підготовка майбутнього вчителя до формування в учнів іншомовної стратегічної компетенції" (Н.С. Щерба), "Педагогічні умови формування культурологічної компетентності майбутніх офіцерів радіоінженерних спеціальностей" (Л.П. Маслак); технологічний підхід – "Застосування модульно-рейтингової системи у процесі фахової підготовки студентів економічних спеціальностей у коледжах" (О.П. Іванцова), "Застосування методу проектів у професійно-педагогічній підготовці майбутніх учителів іноземних мов" (Ю.М. Жиляєва); проблеми формування безпечної поведінки підлітків у позаурочній діяльності та підготовку майбутніх учителів до цієї діяльності розкрито у дисертаційній роботі "Підготовка майбутніх учителів до формування безпечної поведінки підлітків у позаурочній діяльності" (Р.Ю. Васильєва).

Окрім того, О.Є. Антонова з 2003 року керує роботою науково-методичного Центру роботи з обдарованою студентською молоддю. Науковці центру, враховуючи актуальність проблеми, беруть участь у міжнародних, всеукраїнських та регіональних конференціях з проблем обдарованості, керують науково-дослідною роботою бакалаврів та магістрантів, разом з Інститутом обдарованої дитини надають методичну допомогу викладачам, студентам та вчителям з проблем обдарованості.

На основі узагальнення проблеми підготовки майбутнього вчителя початкової школи до роботи з обдарованими учнями у 2011 році видано монографію – О.Є. Антонова, Ю.М. Клименюк, "Підготовка майбутнього вчителя до розвитку інтелектуальної обдарованості учнів початкової школи".

Представник наукової школи, відомий український учений, **професор С.С. Вітвицька** здійснює науковий пошук за напрямом "Теоретичні і методичні засади педагогічної підготовки магістрів в умовах ступеневої освіти", який є складовим ще однієї комплексної теми кафедри "Професійна підготовка фахівців в умовах ступеневої освіти". Результати дослідження покладено в основу докторської дисертації, успішно захищеної у квітні 2011 року.

Світлана Сергіївна успішно керує роботою аспірантів, семеро з яких вже стали кандидатами педагогічних наук та досліджували наступні проблеми:

– професійної підготовки майбутніх учителів – "Підготовка майбутнього вчителя біології до екологічної освіти старшокласників" (В.В. Танська), "Підготовка майбутніх учителів початкових класів до організації художньо-технічної творчості учнів" (Н.Є. Колесник), "Підготовка майбутніх учителів інформатики до впровадження особистісно орієнтованих технологій навчання" (О.Ю. Усата), "Формування професійної компетентності майбутнього вчителя інформатики засобами моделювання" (Я.Б. Сікора), "Розвиток професійної компетентності вчителів біології у закладах післядипломної освіти" (С.В. Іванова);

– умови та технології професійної підготовки майбутніх фахівців – "Педагогічні умови професійної підготовки майбутніх фармацевтів у коледжі" (І.Д. Бойчук) та "Формування готовності майбутніх офіцерів до організації виховної діяльності з військовослужбовцями строкової служби" (Ю.Г. Корнійчук).

Активний представник наукової школи, професор С.С. Вітвицька плідно працює не лише з аспірантами, але і зі студентами – керує роботою проблемної групи "Педагогічна творчість", магістерського клубу "Еврика", Центром педагогічної підготовки студентів магістратури, беручи участь у роботі яких студенти роблять перші кроки як науковці: пишуть статті, організовують семінари, круглі столи, вузівські конференції тощо.

С.С. Вітвицька знаний не лише в Україні, але і далеко за її межами науковець, за її "Практикумом з педагогіки вищої школи" та підручником "Основи педагогіки вищої школи" навчається переважна більшість магістрантів вищих навчальних закладів України.

Окрім того, Світлана Сергіївна є керівником науково-методичної лабораторії "Педагогічна підготовка студентів магістратури", в межах діяльності якої відбувається включення магістрантів у практичну діяльність з метою поглиблення, розширення, інтегрування знань з педагогіки, педмайстерності, навчально-виховних технологій, педагогіки вищої школи; практичного опановування різними формами навчального і виховного процесу у вищих закладах освіти I-IV рівня акредитації; надання методичної та практичної допомоги колективам ВНЗ; формування професійної спрямованості особистості, прагнення застосувати свої знання, досвід, здібності в галузі обраної професії.

Представник наукової школи, професор кафедри педагогіки, доцент **О.С. Березюк** працює над науковим напрямом "Методичні засади формування етнопедагогічної культури майбутнього вчителя-філолога в умовах Поліського регіону". У межах цієї проблеми було організовано діяльність науково-методичної лабораторії "Освітньо-виховна система Полісся", яку вона очолює з 2005 року. Метою роботи лабораторії є: дослідження організаційно-педагогічних основ побудови поліської школи як регіонального українського національно-виховного закладу (етнодидактичний аспект); розробка концепції поліської школи, програми народознавства Полісся, навчальних посібників та методичних рекомендацій з етнопедагогіки, літературного краєзнавства, етнографії та ін.; налагодження наукової співпраці з середніми та вищими навчальними закладами України та інших країн, введення в науковий обіг науково-методичного матеріалу.

Реалізація основних напрямів діяльності наукової школи відбувається і у межах роботи лабораторії, що має *чотири відділи*: аналітико-інформаційний та історіографії; інноваційних технологій викладання гуманітарних дисциплін та етнопедагогіки; інноваційних технологій формування етнопедагогічної культури; формування народознавчої компетентності та етнічної соціалізації особистості.

Науковці лабораторії плідно співпрацюють з навчальними закладами міста Житомира та Житомирської області, а саме: гуманітарною гімназією № 23, Житомирським обласним педагогічним ліцеєм, гуманітарною гімназією м. Новоград-Волинського, Яблунецькою ЗОШ Емільчинського району, ЗОШ № 7 м. Коростень, ЗОШ № 2 смт. Баранівка, Коростишівським педагогічним коледжем. Членами лабораторії проводяться виїзні засідання в Емільчинському, Черняхівському, Коростишівському, Баранівському, Коростенському районах з проблем дослідження лабораторії. В межах музею етнографії проводяться виховні заходи та диспути для студентської молоді.

Як представник першого покоління науковців школи, О.С. Березюк керує роботою проблемної групи "Новітні технології навчання та виховання етнопедагогічної культури в умовах Поліського регіону". Студентами проблемної групи проводяться виховні заходи на тему "Педагогіка народного календаря" в закладах освіти різного рівня, зокрема, у гуманітарній гімназії № 23 та ЗОШ № 26 м. Житомира, у гуртожитках № 4 та № 5 ЖДУ, в обласному педагогічному ліцеї, в дитячому будинку-інтернаті с. Дениші, в будинку маляти м. Житомира та ін. Щорічно студенти проблемної групи стають переможцями I туру студентської олімпіади з педагогіки.

У межах діяльності вищезазначеної лабораторії та наукової школи загалом під керівництвом Березюк Олени Станіславівни захищено ряд кандидатських дисертацій з

проблем фахової підготовки майбутніх спеціалістів різних профілів: "Формування моральних цінностей у майбутніх учителів засобами моделювання педагогічних ситуацій" (О.М. Власенко), "Професійна спрямованість навчання предметів природничо-математичного циклу в медичному коледжі" (В.А. Копетчук), "Формування інтелектуальних умінь старшокласників у процесі навчання предметів мовно-літературного циклу" (О.Л. Башманівський), "Формування інформаційної компетентності студентів комерційних коледжів у процесі навчання природничо-математичних дисциплін" (Я.В. Карлінська), "Народна художня творчість у фаховій підготовці майбутнього вчителя образотворчого мистецтва" (О.М. Піддубна) та "Підготовка майбутніх екологів до міжкультурної комунікації в процесі вивчення гуманітарних дисциплін" (Н.В. Захарчук).

У контексті діяльності наукової школи здійснює науковий пошук **доцент Н.Г. Сидорчук**, яка розробляє тему "Система професійно-педагогічної підготовки студентів університетів у контексті єдиного європейського освітнього простору". У її межах здійснює керівництво науково-методичною лабораторією "Акмеологія освіти", яка створена у 2004 році як результат багаторічної співпраці кафедри педагогіки з Санкт-Петербурзькою акмеологічною школою, а тепер Міжнародною академією акмеологічних наук, яку очолює член-кореспондент РАО, доктор психологічних наук, професор Н.В. Кузьміна. Метою науково-дослідної лабораторії акмеології освіти є ініціювання і координація наукових досліджень у галузі акмеології професійно-педагогічної діяльності; наукова співпраця з акмеологічними осередками вищих навчальних закладів України та країн ближнього зарубіжжя; введення в науковий обіг нового наукового матеріалу.

До тематики наукових пошуків лабораторії акмеології освіти віднесено:

- систему професійно-педагогічної підготовки студентів університетів у контексті Болонського процесу (Н.Г. Сидорчук, О.А. Дубасенюк);
- розвиток педагогічної компетентності майстра виробничого навчання в умовах оновлення професійно-технічної освіти (М.Б. Агапова, Н.Г. Сидорчук);
- педагогічні фактори забезпечення якості фундаментальної підготовки майбутніх учителів математики (О.А. Чемерис, М.М. Осадчий);
- технологію проектування навчальної інформації в процесі професійно-педагогічної діяльності викладача вищого навчального закладу (О.Є. Кравець, В.М. Єремєєва);
- підготовку майбутніх учителів початкових класів до викладання хореографії у загальноосвітній школі (А.М. Чернишова, Н.Г. Сидорчук);
- підготовку вчителя до особистісного самовдосконалення учнів основної школи у післядипломній освіті (О.А. Орлова, Н.Г. Сидорчук);
- розвиток пізнавального інтересу молодших школярів у процесі вивчення предметів гуманітарного циклу (Н.М. Міненко, Н.Г. Сидорчук).

Результатом роботи лабораторії в межах діяльності наукової школи є дисертаційні дослідження Т.П. Москвіної "Підготовка майбутніх учителів початкових класів до виховання гуманних взаємин учнів у лікувально-оздоровчих закладах зони радіологічного контролю", Л.О. Данильчук "Формування професійно-особистісного іміджу майбутніх фахівців фінансово-економічного профілю", М.Б. Агапової "Формування професійних інтересів учнів професійно-технічних навчальних закладів у процесі фахової підготовки" та З.В. Залібовської-Ільницької "Підготовка майбутніх учителів до формування комунікативної компетентності молодших школярів".

Вагомі наукові напрацювання у межах основних напрямів діяльності наукової школи здійснено **доцентом В.А. Ковальчук**, яка працює над науковим дослідженням "Теоретичні і методичні основи професійної підготовки майбутніх учителів до роботи в умовах варіативності освітньо-виховних систем" на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук.

Крім цього, керує роботою проблемної групи "Підготовка майбутніх учителів до роботи в різних виховних системах", результати діяльності якої щорічно висвітлюються у

студентських збірниках наукових праць та звітних круглих столах. Останні роки студентами в межах роботи групи проводиться ретроспективний аналіз становлення та розвитку освітньо-виховних систем різних епох та сучасні інноваційні освітньо-виховні системи та аналізується професійна діяльність вчителя-вихователя із школярами різних вікових груп.

Під керівництвом Валентини Антонівни у 2012 році захищено кандидатську дисертацію О.В. Горай на тему "Підготовка медичних сестер (фельдшерів) до санітарно-гігієнічного виховання та профілактичної роботи зі школярами".

Доцент В.М. Єремєєва працює над темою "Технологічний підхід до професійної підготовки вчителя". У межах цієї теми під керівництвом Віри Модестівни захищені дисертаційні дослідження на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук С.О. Карплюк "Технологія підготовки майбутніх учителів математики до організації взаємонавчання учнів основної школи" та Д.С. Вербівським "Формування професійної етики персоналу центру обслуговування абонентів мобільного зв'язку". Аспірант О.В. Баздирева працює над проблемою гуманітаризації математичної освіти, здобувач Н.В. Тесанчук – над підготовкою майбутнього вчителя до природоохоронної діяльності школярів.

В.М. Єремєєва керує проблемною групою "Навчально-виховні технології в сучасній школі", робота якої відображається у щорічних збірниках студентських наукових робіт, у конференціях, семінарах та всеукраїнській олімпіаді з педагогіки.

Представник вже другого покоління науковців школи, **доцент О.М. Власенко**, розробляє проблему "Формування моральних цінностей студентської молоді". Разом з О.С. Березюк керує роботою проблемної групи "Новітні технології навчання та виховання етнопедагогічної культури в умовах Поліського регіону". Ольга Миколаївна – стипендіат президентської програми для обдарованої молоді.

Результати роботи членів школи неодноразово було представлено і високо оцінено на міжнародних виставках "Сучасна освіта в Україні" та "Сучасні навчальні заклади". Особисті здобутки науковців щорічно відмічаються подяками та грамотами університету, обласного управління освіти, Обласної ради, Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, Національною академією педагогічних наук України.

Науковці житомирської науково-педагогічної школи працюють не лише на теренах Житомирського регіону, але й розповсюджують та впроваджують свої ідеї як в межах України, так і ближнього зарубіжжя, зокрема, Росії та Польщі. Це відображається у публікаціях в українських та закордонних виданнях, участі у конференціях різного рівня та спільному проведенні конференцій з українськими та закордонними партнерами, зокрема у 2010 році було проведено Міжнародну наукову конференцію у Польщі "Paradygmaty oswiatowe s edukacja nauczycieli" ("Освітня парадигма і педагогічна підготовка вчителів"). Конференція складалася з двох етапів: I етап конференції проходив у Вищій педагогічній школі у м. Варшава (Вища педагогічна школа), II етап – у м. Кракові (Краківський педагогічний університет). Конференція відбувалася у вигляді чотирьох круглих столів: 1) "Актуальні проблеми освіти в Польщі і Україні", 2) "Педагогіка в умовах змін сучасного світу", 3) "Педагогіка, ідеологія і парадигми освіти", 4) "Освіта і професійна праця вчителя". На конференції було розглянуто та обговорено перспективні освітні проблеми у контексті процесів глобалізації та європейської інтеграції, такі як освітня парадигма й ідеї, освітня політика і системи освіти, педагогіка і підготовка вчителя, проблеми професійної діяльності вчителя. Вирішення цих проблем потребують спільних творчих зусиль та плідних наукових пошуків. Наукова конференція була організована в межах наукового проекту "Проблеми освіти в Польщі та в Україні у контексті процесів глобалізації та євроінтеграції", головою якого з української сторони був Президент НАПН України, академік НАН України і НАПН України, доктор філософських наук, професор В.Г. Кремень, а з польської сторони Президент Вищої педагогічної школи у Варшаві, професор, доктор хабілітований, іноземний член НАПН

**Щербакова Н. П. Професійне становлення педагога-дослідника
у сучасній науково-педагогічній школі**

України Тадеуш Левовицький. Перша конференція цього проекту відбулася у 2009 р. на базі Житомирського державного університету імені Івана Франка, оскільки Житомирщина є місцем компактного проживання поляків в Україні.

О.С. Березюк брала участь у V Симпозіумі українців "Проблеми мови, літератури, культури", який проходив у 2010 році в м. Оломоуць (Чехія) на базі Університету ім. Й. Палацького

Науковці школи брали участь у міжнародній науково-історичній збірці (виданої польською мовою), присвяченій 90-річчю з дня народження Папи Іоанна-Павла II.

Лише у травні 2011 році у межах співпраці з науковцями Інституту обдарованої дитини НАПН України (відділ підтримки обдарованості та міжнародної співпраці – керівник Н.І. Поліхун) проведено Всеукраїнську науково-практичну конференцію з міжнародною участю "Розвиток дослідницьких здібностей обдарованих дітей та молоді" та у межах співпраці з науковцями Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України (відділ андрагогіки – керівник доктор педагогічних наук, професор Лук'янова Л.Б.) проведено Всеукраїнську науково-практичну конференцію з міжнародною участю "Теорія і практика підготовки майбутніх учителів до педагогічної дії".

Науковці школи О.Є. Антонова та О.А. Дубасенюк публікують результати своїх досліджень у російських виданнях, зокрема у журналах "Одарённый ребёнок", "Педагогическое образование и наука", "Управление современной школой. Завуч: для администрации школ" (Росія, Москва). Щорічно О.А. Дубасенюк, Н.Г. Сидорчук, О.Є. Антонова беруть участь у науковій сесії Академії акмеологічних наук (м. Санкт-Петербург). О.Є. Антонова активно співпрацює з Тольятинським державним університетом та є членом редакції фахового видання "Вектор науки ТДУ".

Спільно з Інститутом педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України в університеті створено дві міжвідомчі лабораторії: "Громадянський розвиток особистості професіонала" (координатори – доктор педагогічних наук, професор Л.Б. Лук'янова та кандидат педагогічних наук, доцент О.В. Вознюк) та "Теорія і практика підготовки майбутніх учителів до педагогічної дії" (координатори – доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник М.М. Солдатенко та кандидат педагогічних наук, доцент І.І. Коновальчук).

Житомирська науково-педагогічна школа та Житомирський державний університет стали співзасновниками Академії міжнародного співробітництва з креативної педагогіки. Науковці школи – О.А. Дубасенюк, О.Є. Антонова, Н.В. Якса стали дійсними членами цієї академії, С.С. Вітвицька, О.С. Березюк, Н.Г. Сидорчук та В.А. Ковальчук – її член-кореспондентами. Науковці школи спільно з НДІ НАПН України, Вінницьким соціально-економічним інститутом Університету "Україна" провели низку міжнародних науково-практичних конференцій з проблеми розвитку духовної культури особистості та креативним освітнім технологіям, яку організувала Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки.

Як вже зазначалося вище, О.А. Дубасенюк – дійсний член Міжнародної академії акмеологічних наук м. Санкт-Петербург (Росія), а О.Є. Антонова та Н.Г. Сидорчук – член-кореспонденти цієї академії.

Науково-педагогічна школа "Професійно-педагогічна підготовка майбутніх учителів" діє в Житомирському державному університеті імені Івана Франка 25 років, що і дозволяє сьогодні на високому рівні представляти здобутки. Діяльність кожного з її членів не є чимось відокремленим, відстороненим, це є наукові пошуки, орієнтовані на досягнення спільної мети – підвищення ефективності професійної підготовки майбутнього вчителя у сучасних умовах.